

**GMINNY PROGRAM PROFILAKTYKI I ROZWIĄZYWANIA
PROBLEMÓW ALKOHOLOWYCH
ORAZ
PRZCIWDZIAŁANIA NARKOMANII
NA LATA 2022-2025**

Spis treści

Wprowadzenie	3
1. Uwarunkowania prawne i programowe	9
2. Diagnoza zjawiska uzależnień od substancji psychoaktywnych w Gminie Jonkowo	12
2.1. Rynek napojów alkoholowych w Gminie Jonkowo	12
2.2. Ogólna sytuacja społeczna Gminy Jonkowo	14
2.3. Problem uzależnień w świetle danych i sprawozdań instytucji	15
2.4. Wyniki badań ankietowych.....	16
3. Cele, kierunki i oczekiwane rezultaty działań.....	20
4. Adresaci i realizatorzy Programu.....	24
5. Monitoring Programu.....	25
6. Finansowanie Programu.....	26
Załącznik 1.	27

Wprowadzenie

W świetle definicji Światowej Organizacji Zdrowia, uzależnienie rozumiane jest jako stan psychiczny i fizyczny, który wynika z interakcji organizmu z substancją psychoaktywną. Charakteryzuje się on zmianami zachowania oraz koniecznością przyjmowania substancji w sposób okresowy bądź ciągły – w celu doświadczenia jej wpływu bądź uniknięcia objawów towarzyszących jej brakowi w organizmie. W kontekście dysfunkcji społecznych uzależnienie należy jednak rozumieć szerzej, tj. jako silną i nabytą potrzebę zażywania substancji psychoaktywnych bądź wykonywania określonych czynności, takich jak np. uprawianie hazardu, oglądanie telewizji, korzystanie z internetu czy robienie zakupów.

Określenie *substancje psychoaktywne* odnosi się do szerokiej grupy substancji, definiowanych jako związki chemiczne pochodzenia naturalnego lub syntetycznego, nie zaliczane do pokarmów, mające wpływ na biologiczne funkcjonowanie żywych organizmów. Mogą być nimi wszystkie substancje, które oddziałują na mózg osoby zażywającej, zmieniając jej samopoczucie, stany świadomości czy sposób odbioru bodźców zewnętrznych. Istotne jest to, że wpływają na centralny układ nerwowy człowieka, powodując w organizmie zmiany psychiczne (np. iluzje, euforię, omamy, zaburzenia pamięci) oraz fizyczne (np. pobudzenie, przyspieszenie tętna, wzrost ciśnienia krwi), a przyjmowane w sposób długotrwały mogą prowadzić do uzależnienia¹.

W literaturze przedmiotu istnieją różne klasyfikacje substancji psychoaktywnych. W zależności od sposobu oddziaływania na organizm można zasadniczo podzielić je na cztery grupy:

- 1) środki tłumiące (alkohol, leki nasenne i uspokajające, środki wziewne) – redukują czynności całego układu nerwowego, osłabiają wewnętrzne hamulce, małe ich dawki powodują pobudzenie, a duże senność;
- 2) środki pobudzające (kofeina, nikotyna, amfetamina, kokaina) – pobudzają czynności ośrodkowego układu nerwowego, wyostwiają zmysły, przy długotrwałym stosowaniu powodują nadaktywność, bezsenność, brak apetytu;
- 3) halucynogeny (marihuana, haszysz, LSD) – zaburzają czynności mózgu powodując ubarwiony i zniekształcony obraz świata, wywołują pseudohalucynacje;
- 4) opiaty (morfina, kodeina, heroina, opium) – uśmierniają ból, ich małe dawki wywołują stany euforii, natomiast duże – stany zamroczenia².

Warto również zwrócić uwagę na zakres *Ustawy z dnia 29 lipca 2005 r. o przeciwdziałaniu narkomanii* (t.j. Dz. U. 2020 poz. 2050 ze zm.). Przepisy ww. ustawy, w świetle art. 3, stosuje się do produktów leczniczych, które są środkami odurzającymi, substancjami psychotropowymi lub prekursorami, w zakresie nieuregulowanym w *Ustawie z dnia 6 września 2001 r. – Prawo farmaceutyczne* (t.j. Dz. U. 2021 poz. 1977 ze zm.) oraz substancji chemicznych i ich mieszanin, które są prekursorami albo nowymi substancjami psychoaktywnymi,

w zakresie nieuregulowanym w przepisach o substancjach chemicznych i ich mieszaninach.

W świetle Międzynarodowej Statystycznej Klasyfikacji Chorób i Problemów Zdrowotnych (ICD - 10) obowiązującej w Polsce od 1992 roku, substancjami psychoaktywnymi powodującymi zaburzenia psychiczne i zaburzenia zachowania są: alkohol, opioidy,

¹ Zob. *Współczesne teorie i praktyka profilaktyki uzależnień chemicznych i niechemicznych*, red. M. Jędrzejko, Warszawa 2009, s. 40; <http://www.kbpn.gov.pl/portals?id=112184>.

² Tamże.

kanabinoły, substancje uspokajające i nasenne, kokaina, inne substancje stymulujące, w tym kofeina, halucynogeny, tytoń, lotne rozpuszczalniki organiczne oraz inne narkotyki i substancje psychoaktywne³.

W zależności od rodzaju substancji psychoaktywnej można wyróżnić różne rodzaje uzależnień, takie jak alkoholizm, narkomania, nikotynizm i lekomania. Granice pomiędzy nimi mogą być jednak nieostre, ponieważ zarówno katalog substancji psychoaktywnych, jak i podejście badaczy do ich klasyfikacji są dość dynamiczne. Niezależnie jednak od rodzaju uzależnienia może ono przynieść negatywne konsekwencje w wielu wymiarach, utrudnia bowiem prawidłowe funkcjonowanie psychiczne, fizyczne i społeczne. Niejednokrotnie prowadzi nie tylko do utraty zdrowia, ale także do wykluczenia społecznego, przestępczości oraz problemów i dysfunkcji w rodzinie.

Specyfika problemu uzależnień powoduje, że dokładne określenie jego skali i zasięgu nie jest możliwe, szczególnie w przypadku alkoholizmu czy narkomanii. Osoby nimi dotknięte lub członkowie ich rodzin mogą przez długi czas nie uświadamiać sobie jego istnienia, mogą też chcieć ukrywać go ze względu na obawę przed ostracyzmem społecznym. Dane oraz badania społeczne przeprowadzane w tym zakresie wskazują jednak na to, że uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych stanowią dość poważny problem społeczny. W świetle raportu „Sytuacja zdrowotna ludności Polski i jej uwarunkowania” palenie tytoniu i picie alkoholu to dwa najpoważniejsze problemy z zakresu zdrowia publicznego⁴.

Picie alkoholu w Polsce traktowane jest jako element wieloletniej tradycji, która na stałe zagościła w naszej kulturze. Jak podaje Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych⁵ w 2020 roku spożycie alkoholu w litrach na mieszkańca wynosiło 3,7 litra wyrobów spirytusowych (100% alkoholu), 6,4 litra wina i miodów pitnych oraz 93,6 litra piwa. Na 1 mieszkańca przypadało średnio 9,6 litra 100% alkoholu. Analiza okresu dziesięcioletniego wskazuje na zmiany tych wskaźników. W porównaniu do 2010 roku spożycie alkoholu w litrach na mieszkańca wzrosło o 0,5 litra w przypadku wyrobów spirytusowych (100% alkoholu) oraz o 3,1 litra w przypadku piwa. Spożycie wina i miodów pitnych spadło natomiast o 0,6 litra. Średnia na 1 mieszkańca zwiększyła się o 0,58 litra na osobę. W 2020 roku alkohol można było kupić w 122 134 punktach sprzedaży w kraju, z czego 5 023 punktów (4,1%) miało lokalizację w województwie warmińsko-mazurskim. Na jeden punkt sprzedaży alkoholu w kraju przypadało 301 mieszkańców, natomiast w województwie warmińsko-mazurskim wskaźnik ten wynosił 277 osób⁶.

W świetle raportu KPMG Polska „Rynek napojów alkoholowych w Polsce” w 2013 roku Polacy kupili 4 436 mln litrów napojów alkoholowych, wydając na nie ponad 41,1 mld zł. Największy udział w sprzedaży osiągnęło piwo (47%), a w dalszej kolejności wódka (30,7%), czyli grupy alkoholi już od lat posiadające liczną grupę regularnych konsumentów. Okazuje się, że przeciętny Polak kupił w 2013 roku 121,5 litra piwa. Wyniki badania wskazują jednak na zmiany polegające na eksploracji przez konsumentów nowych kategorii napojów alkoholowych. Coraz większą popularnością zaczynają cieszyć się smakowe napoje spirytusowe, wino gronowe oraz whisky. Istotne jest również to, że polscy konsumenci coraz

³ <http://stat.gov.pl/Klasyfikacje/doc/icd10/pdf/ICD10TomI.pdf>.

⁴ *Sytuacja zdrowotna ludności Polski i jej uwarunkowania*, red. B. Wojtyniak, P. Goryński, Narodowy Instytut Zdrowia Publicznego – Państwowy Zakład Higieny, Warszawa 2020, s. 454.

⁵ Z dniem 1 stycznia 2022 roku Państwowa Agencja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Krajowe Biuro do Spraw Przeciwdziałania Narkomanii zostały przekształcone w Krajowe Centrum Przeciwdziałania Uzależnieniom.

⁶ <http://www.parpa.pl/index.php/badania-i-informacje-statystyczne/statystyki>.

częściej sięgają po alkohole premium, bardziej niż kiedyś doceniają regionalne pochodzenie, a także poszukują nowych, mało znanych produktów⁷.

Zachowania autodestrukcyjne – tj. nadużywanie alkoholu, zażywanie narkotyków oraz palenie papierosów – stanowią jeden z elementów badań w ramach „Diagnozy społecznej 2015”.

W świetle ich wyników, do nadużywania alkoholu w 2015 roku przyznało się 6,2% badanych, natomiast do sięgania po alkohol w trudnych sytuacjach życiowych – 3,5%. Zdecydowanie częściej alkoholu nadużywają mieszkańcy dużych miast (niż małych lub wsi), osoby w średnim wieku, bogaci i biedni (od średniozamożnych), prywatni przedsiębiorcy (niż pracownicy) oraz bezrobotni (niż pracujący). Mieszkańcy województwa warmińsko-mazurskiego prezentują się tu poniżej odsetka krajowego – do nadużywania alkoholu przyznało się w 2015 roku 4,16% osób w wieku od 16 lat wzwyż, natomiast do sięgania po alkohol w trudnych sytuacjach – 5,47%⁸.

„Diagnoza społeczna 2015” wskazuje na utrzymywanie się w populacji dorosłych Polaków problemu narkotyków. Do ich zażywania przyznało się 1,3% dorosłych badanych w Polsce, czyli taki sam odsetek jak w podobnym badaniu w 2005 roku. W województwie warmińsko-mazurskim odsetek ten wyniósł 0,25%. Charakterystyczne jest to, że wśród osób najbardziej zagrożonych narkomanią można wskazać mężczyzn, osoby młode – uczniów i studentów, mieszkańców dużych miast, prywatnych przedsiębiorców, osoby bogatsze i z wyższym wykształceniem. Ponad połowę rzadziej po narkotyki sięgają kobiety, cztery razy rzadziej mieszkańcy miast i wsi od mieszkańców aglomeracji powyżej 500 tys. mieszkańców, natomiast trzykrotnie częściej niż osoby żyjące w związkach małżeńskich narkotyki zażywają osoby

w stanie wolnym. Zarówno w przypadku narkomanii jak i alkoholizmu, ich występowanie może wiązać się z natężeniem życiowego stresu⁹.

Wśród zachowań autodestrukcyjnych „Diagnoza społeczna 2015” wymienia również palenie papierosów, które może dotyczyć nieco mniej niż jednej czwartej dorosłych Polaków. Przeciętna liczba wypalanych dziennie papierosów wynosi 15 sztuk, przy czym w ostatnich latach można zaobserwować tendencję malejącą. Wśród palaczy dominują osoby w średnim wieku, mężczyźni, osoby z wykształceniem zasadniczym zawodowym oraz uboższe. Najwyższy odsetek osób palących odnotowano wśród bezrobotnych, mężczyzn, osób w wieku od 45 do 59 lat oraz pracowników najemnych w sektorze prywatnym, natomiast najniższy wśród uczniów i studentów, osób starszych, emerytów. W przypadku zjawiska palenia papierosów, województwo warmińsko-mazurskie prezentuje się gorzej niż kraj. Okazuje się bowiem, że odsetek palaczy wynosi tu 27,3% przy średniej krajowej 24,0%, natomiast liczba wypalanych przeciętnie w ciągu dnia papierosów 15,45, podczas gdy w kraju 14,89¹⁰.

Grupą szczególnie zagrożoną uzależnieniami od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych jest młodzież. Wskazuje na to m.in. raport „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z badań ankietowych zrealizowanych w

⁷ <https://assets.kpmg.com/content/dam/kpmg/pdf/2014/11/Rynek-napojow-alkoholowych-w-Polsce-2014-czesc-I.pdf>.

⁸ *Diagnoza społeczna 2015. Warunki i jakość życia Polaków*, red. J. Czapiński, T. Panek, Warszawa: Rada Monitoringu Społecznego 2015, s. 294-297.

⁹ Tamże, s. 298-299.

¹⁰ Tamże, s. 290-291.

województwie warmińsko-mazurskim w 2017 roku”. Jego wyniki powinny być niepokojące – okazuje się bowiem, że ponad połowa (55,6%) uczniów klas III gimnazjum ma już za sobą doświadczenia z paleniem papierosów, natomiast ponad 81% – z piciem alkoholu. Ponadto prawie co czwarty uczeń III klasy gimnazjum i co drugi uczeń II klasy ponadgimnazjalnej zażywał już marihuanę lub haszysz. W świetle wyników badania okazuje się, że palenie tytoniu jest bardziej rozpowszechnione wśród dziewcząt, natomiast spożywanie napojów alkoholowych rozkłada się podobnie wśród dziewcząt i chłopców, jednak niektóre ze wskaźników picia są wyższe u dziewcząt¹¹.

Tematyce uzależnień młodych ludzi poświęcony jest również dokument „Używanie alkoholu i narkotyków przez młodzież szkolną. Raport z ogólnopolskich badań ankietowych zrealizowanych w 2019 r. Europejski Program Badań Ankietowych w Szkołach ESPAD”. W świetle przedstawionych w nim wyników:

- napoje alkoholowe są najbardziej rozpowszechnioną substancją psychoaktywną wśród młodzieży szkolnej; próby picia w momencie badania miało za sobą 80,0% gimnazjalistów z klas trzecich i 92,8% uczniów drugich klas szkół ponadgimnazjalnych;
- w czasie 12 miesięcy przed badaniem jakiegokolwiek napoje alkoholowe piło 67,9% młodszych uczniów i 89,0% starszych;
- stanu silnego upojenia alkoholem doświadczyło, chociaż raz w życiu, 33,3% piętnasto- i szesnastolatków oraz 56,6% uczniów ze starszej grupy;
- w 2019 roku 34,1% gimnazjalistów oraz 58,7% uczniów szkół ponadgimnazjalnych wypilo choć raz pięć drinków przy jednej okazji w czasie ostatnich 12 miesięcy;
- doświadczenia z paleniem papierosów ma połowa gimnazjalistów oraz dwie trzecie starszych uczniów, a aktualnie wypala ponad 10 papierosów dziennie około 3% gimnazjalistów i prawie 5% uczniów szkół ponadgimnazjalnych;
- biorąc pod uwagę narkotyki, na pierwszym miejscu pod względem rozpowszechnienia i eksperymentowania znajdują się marihuana i haszysz (21,4% wśród gimnazjalistów oraz 37,2% wśród uczniów szkół ponadgimnazjalnych), na drugim leki uspokajające i nasenne bez przepisu lekarza (15,1% i 18,3%), a na trzecim miejscu substancje wziewne (8,6% i 6,9%).

W ostatnich latach coraz poważniejszy staje się problem uzależnień behawioralnych wśród młodzieży, w szczególności w kontekście użytkowania internetu, mediów społecznościowych, telefonów. W świetle wyników badania „Problematyczne używanie internetu przez młodzież”, przeprowadzonego Fundacją Dajemy Dzieciom Siłę w 2019 roku:

- ✓ wśród 11,9% polskich nastolatków w wieku 12-17 lat problematyczne używanie internet;
- ✓ problematyczni użytkownicy internetu to częściej dziewczęta niż chłopcy oraz starsze nastolatki (w wieku 15-17 lat) niż młodsze (w wieku 12-14 lat);
- ✓ ponad połowa (54,4%) młodych ludzi miała kontakt z niebezpiecznymi treściami w internecie. Niemal co trzeci badany widział w sieci sceny okrucieństwa i przemocy, a co czwarty – treści dotyczące sposobów samookaleczania się, materiały pornograficzne oraz zachęcające do obrażania innych lub dyskryminujące;
- ✓ nastolatki problematycznie używające internetu częściej korzystają z portali społecznościowych i udostępniają na nich zdjęcia, oglądają filmiki i śmieszne obrazki;

¹¹<http://warmia.mazury.pl/polityka-spoleczna/przemoc-i-uzaleznienia/raporty-przemoc-i-uzaleznienia>.

- ✓ czynniki ryzyka problematycznego używania internetu to odczuwanie silnego stresu szkolnego, doświadczanie przemocy rówieśniczej, w szczególności wielu jej form, negatywny stosunek do szkoły oraz wiek;
- ✓ do czynników ochronnych należą: wsparcie ze strony rodziny, rówieśników i nauczycieli, prowadzenie przez rodziców rozmów z dzieckiem na temat bezpieczeństwa w internecie, zainteresowanie rodzica aktywnością dziecka online oraz regularne poświęcanie przez dziecko czasu na hobby niezwiązane z internetem¹².

Poruszany powyżej problem może nasilać się w związku z trwającym nadal stanem epidemii COVID-19 i związanymi z nim obostrzeniami. Od marca 2020 roku młodzież przez długie okresy czasu uczyła się zdalnie, a kontakty między rówieśnikami zostały ograniczone tylko do kontaktów „w sieci”. Mogło to spowodować trudności w powrocie do bezpośrednich relacji rówieśniczych, a także uzależnić młodzież od internetu i mediów społecznościowych.

Problem uzależnień behawioralnych może dotyczyć również osób dorosłych. Z badań przeprowadzonych na populacji osób w wieku od 15 roku życia wzwyż, wynikają m.in. następujące kwestie:

- w 2019 roku osoby grające w czasie ostatnich 12 miesięcy na pieniądze stanowili 37,1% populacji osób w wieku powyżej 15 roku życia. Polacy najczęściej grają w gry Totalizatora Sportowego (27,4%), a na kolejnych miejscach są zdrapki (16,3%), loterie lub konkursy SMS-owe (6,3%) oraz automaty do gier z tzw. niskimi wygranymi (3,8%). Spośród wszystkich grających, 32,8% Polaków gra bez ryzyka powstania problemów;
- trzy czwarte Polaków w wieku powyżej 15 roku życia deklaruje korzystanie z internetu. Przeważająca większość korzystających z sieci (98,0%) to przeciętni użytkownicy, którzy nie mają w codziennym życiu problemów w związku z tym. Problem z uzależnieniem od Internetu dotyczy obecnie 0,03% badanej populacji;
- symptomy kompulsywnego kupowania w 2019 roku wykazywało 3,7% populacji Polaków w wieku powyżej 15 roku życia, co w liczbach bezwzględnych można oszacować na ponad milion osób
- w 2019 roku prawie jedna dziesiąta Polaków powyżej 15 roku życia (9,1%) miała problem z uzależnieniem od pracy. Zarówno uzależnienie, jak i zagrożenie uzależnieniem dotyka przede wszystkim osób poniżej 35 roku życia, w szczególności w przedziale wiekowym 25-34 lata. Istotnym czynnikiem ryzyka są różne aspekty aktywności zawodowej. Zagrożeniu pracoholizmem sprzyja w szczególności praca na własny rachunek, a także pełnienie funkcji kierowniczych, odpowiedzialność za pracę innych osób lub kierowanie projektami¹³.

Pomimo, iż powyższe liczby mogą wydawać się niewielkie, to jednak nierzadko kryją się za nimi poważne trudności, problemy i dysfunkcje rodzin. Dlatego tak ważne jest budowanie świadomości w zakresie uzależnień behawioralnych oraz budowanie społecznej rangi problemu.

¹² <https://www.kbpn.gov.pl/portal?id=1768880>

¹³ „Oszacowanie rozpowszechnienia oraz identyfikacja czynników ryzyka i czynników chroniących od hazardu i innych uzależnień behawioralnych – edycja 2018/2019”

Niniejszy dokument składa się z dwóch zasadniczych części. Pierwsza ma charakter diagnostyczny i zawiera charakterystykę zjawiska uzależnień wśród mieszkańców Gminy Jonkowo na podstawie analizy danych zastanych oraz badań ankietowych. Druga część Programu to część operacyjna, precyzująca cele i działania do realizacji w latach 2022-2025, z uwzględnieniem ich harmonogramu, źródeł finansowania oraz głównych założeń monitoringu.

1. Uwarunkowania prawne i programowe

Ze względu na wielowymiarowe i odczuwalne przez społeczeństwo skutki uzależnień od alkoholu i substancji psychoaktywnych, a także uzależnień behawioralnych, zarówno na administrację rządową jak i jednostki samorządu terytorialnego został nałożony szereg obowiązków związanych z przeciwdziałaniem występowaniu tego problemu. W świetle art. 1 ust. 1 *Ustawy z dnia 26 października 1982 r. o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi* (t.j. Dz.U. 2021 poz. 1119 ze zm.): „Organy administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego są obowiązane do podejmowania działań zmierzających do ograniczania spożycia napojów alkoholowych oraz zmiany struktury ich spożywania, inicjowania i wspierania przedsięwzięć mających na celu zmianę obyczajów w zakresie sposobu spożywania tych napojów, działania na rzecz trzeźwości w miejscu pracy, przeciwdziałania powstawaniu i usuwania następstw nadużywania alkoholu, a także wspierania działalności w tym zakresie organizacji społecznych i zakładów pracy.”

Działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, a także integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu stanowią zadania własne gmin. Zgodnie z art. 4¹ ust. 1 ww. ustawy obejmują one w szczególności:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych od alkoholu;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe, pomocy psychospołecznej i prawnej, a w szczególności ochrony przed przemocą w rodzinie;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej i edukacyjnej oraz działalności szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów alkoholowych, przeciwdziałania narkomanii oraz uzależnieniom behawioralnym, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie pozalekcyjnych zajęć sportowych, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działalności instytucji, stowarzyszeń i osób fizycznych, służącej rozwiązywaniu problemów alkoholowych;
- podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów określonych w art. 13¹ i 15 ustawy¹⁴ oraz występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego;
- wspieranie zatrudnienia socjalnego poprzez organizowanie i finansowanie centrów integracji społecznej.

Realizacja wymienionych zadań, w świetle art. 4¹ ust. 2 ww. ustawy prowadzona w postaci uchwalonego przez radę gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, który stanowi część strategii rozwiązywania problemów społecznych oraz uwzględnia cele operacyjne dotyczące profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii, określone w Narodowym Programie Zdrowia. Elementem gminnego programu mogą być również zadania związane z przeciwdziałaniem uzależnieniom behawioralnym. Program ten jest realizowany przez ośrodek pomocy społecznej, centrum usług społecznych lub inną

¹⁴ Przepisy te dotyczą odpowiednio ograniczeń w zakresie reklamy i promocji napojów alkoholowych oraz zakazu sprzedaży i podawania napojów alkoholowych osobom, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości, osobom do lat 18 oraz na kredyt lub pod zastaw.

jednostkę w nim wskazaną. W celu realizacji gminnego programu wójt (burmistrz, prezydent miasta) może powołać pełnomocnika. Gminny program sporządza się na okres nie dłuższy niż 4 lata.

Zgodnie z art. 4¹ ust. 3 ustawy wójtowie (burmistrzowie, prezydenci miast) powołują gminne komisje rozwiązywania problemów alkoholowych, w szczególności inicjujące wymienione wyżej działania związane z profilaktyką i rozwiązywaniem problemów alkoholowych, a także integracją społeczną osób uzależnionych od alkoholu, a także podejmujące czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego. W skład gminnych komisji rozwiązywania problemów alkoholowych wchodzi osoby przeszkolone w zakresie profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych. Zasady ich wynagradzania określa rada gminy w gminnych programach rozwiązywania problemów alkoholowych.

Zadania i uprawnienia organów administracji rządowej i jednostek samorządu terytorialnego, a także innych podmiotów w zakresie przeciwdziałania naruszeniom prawa dotyczącego obrotu, wytwarzania, przetwarzania, przerebu i posiadania substancji, których używanie może prowadzić do narkomanii, zostały określone w *Ustawie z dnia 29 lipca 2005 r.*

o przeciwdziałaniu narkomanii (t.j. Dz. U. 2020 poz. 2050 ze zm.). W świetle art. 10 ust. 1 tejże ustawy przeciwdziałanie narkomanii należy do zadań własnych gminy, obejmujących następujące działania:

- zwiększanie dostępności pomocy terapeutycznej i rehabilitacyjnej dla osób uzależnionych i osób zagrożonych uzależnieniem;
- udzielanie rodzinom, w których występują problemy narkomanii, pomocy psychospołecznej i prawnej;
- prowadzenie profilaktycznej działalności informacyjnej, edukacyjnej oraz szkoleniowej w zakresie rozwiązywania problemów narkomanii, w szczególności dla dzieci i młodzieży, w tym prowadzenie zajęć sportowo-rekreacyjnych dla uczniów, a także działań na rzecz dożywiania dzieci uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych;
- wspomaganie działań instytucji, organizacji pozarządowych i osób fizycznych, służących rozwiązywaniu problemów narkomanii;
- pomoc społeczną osobom uzależnionym i rodzinom osób uzależnionych dotkniętym ubóstwem i wykluczeniem społecznym i integrowanie ze środowiskiem lokalnym tych osób z wykorzystaniem pracy socjalnej i kontraktu socjalnego.

Realizacja powyższych zadań jest prowadzona w ramach gminy gminnego programu profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii. W jego ramach uwzględnia się działalność wychowawczą, edukacyjną, informacyjną i profilaktyczną prowadzoną w szkołach i placówkach systemu oświaty zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3, a także diagnozę w zakresie występujących w szkołach i placówkach systemu oświaty czynników ryzyka i czynników chroniących przeprowadzaną zgodnie z przepisami wydanymi na podstawie art. 22 ust. 3.

Gminne programy powinny uwzględniać założenia Narodowego Programu Zdrowia na lata 2021-2025, który został przyjęty Rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 30 marca 2021 r.

Strategiczny cel tego dokumentu stanowi „zwiększenie liczby lat przeżytych w zdrowiu oraz zmniejszenie społecznych nierówności w zdrowiu”. Cele operacyjne obejmują natomiast:

1. Profilaktykę nadwagi i otyłości
2. Profilaktykę uzależnień
3. Promocję zdrowia psychicznego
4. Zdrowie środowiskowe i choroby zakaźne
5. Wyzwania demograficzne.

W ramach celu 2. Profilaktyka uzależnień zawarto szereg działań w obszarach zintegrowanego przeciwdziałania uzależnieniom, uzależnienia od tytoniu (nikotyny), uzależnienia od alkoholu, uzależnienia od zachowań (behawioralnych) oraz uzależnienia od narkotyków.

Problem uzależnień podejmowany jest również na szczeblu wojewódzkim poprzez *Wojewódzki Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Województwie Warmińsko-Mazurskim na lata 2021-2025*. Jego główny cel stanowi „Zintegrowanie i wzmacnianie działań na rzecz profilaktyki i rozwiązywania problemów alkoholowych w województwie warmińsko-mazurskim”. Cele szczegółowe natomiast odnoszą się do trzech obszarów, tj. promocji zdrowia, profilaktyki oraz redukcji szkód, rehabilitacji zdrowotnej, społecznej i zawodowej.

W kontekście lokalnej polityki społecznej istotne są natomiast cele i działania określone w *Strategii rozwiązywania problemów społecznych w Gminie Jonkowo na lata 2021-2028*. Kwestia uzależnień została bezpośrednio ujęta w Obszarze IV. „Dysfunkcje społeczne” i celu strategicznym 4. „Zmniejszenie częstości występowania dysfunkcji społecznych, w tym przemocy w rodzinach i uzależnień”. Jego realizacji służą trzy cele operacyjne:

1. Zwiększenie świadomości społecznej w obszarze zjawisk dysfunkcyjnych.
2. Wzmocnienie oddziaływań profilaktycznych, prewencyjnych i kompensacyjnych w obszarze dysfunkcji społecznych
3. Poprawa dostępu osób i rodzin do pomocy specjalistycznej w zakresie przemocy w rodzinie i uzależnień.

Planowane w ich ramach działania to m.in. realizacja kampanii i akcji społecznych, inicjowanie i realizacja programów edukacyjno-profilaktycznych, rozwój poradnictwa specjalistycznego oraz monitorowanie sytuacji rodzin zagrożonych dysfunkcjami lub już doświadczających poważnych problemów, a także podejmowanie działań interwencyjnych, terapeutycznych i kompensacyjnych.

2. Diagnoza zjawiska uzależnień od substancji psychoaktywnych w Gminie Jonkowo

Określenie rzeczywistej skali zjawiska uzależnień jest bardzo trudne, ponieważ niejednokrotnie mają one nieuświadomiony charakter i są trudne do zdiagnozowania, a osoby uzależnione nie chcą przyznać się do problemu. Utrudnienie stanowi też fakt pojawiania się coraz to nowych rodzajów uzależnień i substancji uzależniających oraz fragmentaryczność statystyk różnych instytucji i organizacji w sposób bezpośredni lub pośredni zajmujących się tą problematyką. Niemniej jednak dane i sprawozdania tych instytucji stanowią cenne źródło informacji.

2.1. Rynek napojów alkoholowych w Gminie Jonkowo

Picie alkoholu w Polsce traktowane jest jako element wieloletniej tradycji, która na stałe zagościła w naszej kulturze. Wysoka dostępność napojów alkoholowych wiąże się przede wszystkim z popytem na nie, a przejawia w możliwości ich zakupu w różnych punktach handlowych i gastronomicznych, tj. barach, pubach, restauracjach, sklepach monopolowych i spożywczych, super- i hipermarketach, dyskontach, sklepach internetowych, hotelach, zajazdach czy na stacjach benzynowych.

Według stanu na dzień 31 grudnia 2020 roku na terenie Gminy Jonkowo działało 15 punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) oraz 3 punkty sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokal gastronomiczny). W 11 punktach sprzedaży można było kupić napoje alkoholowe o zawartości alkoholu powyżej 18%. W okresie 2018-2020 liczba punktów sprzedaży w postaci sklepów zmniejszyła się o 4, natomiast liczba lokali gastronomicznych, w których odbywa się sprzedaż napojów alkoholowych wzrosła o 1.

Tabela 1. Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych w Gminie Jonkowo (stan na 31.12.)

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	19	17	15
Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	2	3	3

ŹRÓDŁO: PARPA-G1 ZA LATA 2018-2020.

Podobnie sytuacja wygląda w przypadku zezwoleń uprawniających do sprzedaży alkoholu w danym roku. W dniu 31 grudnia 2020 roku ważnych było 37 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży oraz 5 zezwoleń na sprzedaż do spożycia w miejscu sprzedaży. W porównaniu do analogicznego okresu 2018 roku liczba ważnych zezwoleń dotycząca sklepów zmniejszyła się o 9, natomiast odnosząca się do lokali gastronomicznych wzrosła o 3.

W 2020 roku wydano 19 zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych do spożycia poza miejscem sprzedaży i 1 zezwolenie na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży. Wydano ponadto 2 jednorazowe zezwolenia – oba przedsiębiorcom, którzy już zezwolenia posiadali.

Tabela 2. Dane dotyczące zezwoleń na sprzedaż alkoholu w Gminie Jonkowo

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy) – stan na 31.12.	46	42	37
Liczba zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne) – stan na 31.12.	2	5	5
Liczba wydanych w roku zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży (sklepy)	3	8	19
Liczba wydanych w roku zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży (lokale gastronomiczne)	0	4	1
Liczba wydanych jednorazowych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych	7	5	2

ŹRÓDŁO: PARPA-G1 ZA LATA 2018-2020.

Na podstawie oświadczeń składanych przez przedsiębiorców można stwierdzić, iż największy udział w sprzedaży napojów alkoholowych na terenie Gminy Jonkowo mają napoje o zawartości alkoholu do 4,5% oraz piwo. W 2020 roku wartość sprzedaży tego rodzaju napojów wynosiła 2 074 580,28 zł. W drugiej kolejności należy wskazać wartość sprzedanych napojów o zawartości alkoholu powyżej 18% – w 2020 roku wyniosła ona 1 186 225,72 zł, natomiast na trzecim miejscu wartość sprzedaży alkoholi od 4,5% do 18% (z wyjątkiem piwa), wynoszącą 280 212,38 zł. łączna wartość sprzedanego alkoholu w 2020 roku to 3 541 018,38 zł, co oznacza wzrost w porównaniu do 2018 roku o 228 684,20 zł, tj. o 6,9%.

Tabela 3. Wartość alkoholu sprzedanego na terenie Gminy Jonkowo w latach 2018-2020

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
do 4,5% (oraz piwa)	2 061 572,81	2 325 064,78	2 074 580,28
od 4,5 do 18% (z wyjątkiem piwa)	233 043,03	253 507,77	280 212,38
powyżej 18%	1 017 718,34	1 068 076,16	1 186 225,72
Razem	3 312 334,18	3 646 648,71	3 541 018,38

ŹRÓDŁO: PARPA-G1 ZA LATA 2018-2020.

Wskazane wyżej informacje dotyczące liczby punktów sprzedaży napojów alkoholowych oraz wartości sprzedanego alkoholu należy traktować jedynie sygnałnie. Nie jest bowiem możliwe określenie na ich podstawie, ile alkoholu spożyli sami mieszkańcy gminy, a ile przyjeżdżający goście i turyści. Ponadto, ze względu na dużą mobilność mieszkańców – zawodową, edukacyjną i geograficzną, a także bliskość Olsztyna, stanowiącego dla nich nierzadko miejsce pracy i nauki, mogą oni kupić napoje alkoholowe w punktach nie znajdujących się na obszarze gminy.

2.2. Ogólna sytuacja społeczna Gminy Jonkowo

Na koniec 2021 roku, według danych Rejestru Mieszkańców, Gminę Jonkowo zamieszkiwało 7 318 osób, spośród których 4,9% osób żyło w rodzinach objętych pomocą społeczną. Było to łącznie 356 osób w 1664 rodzinach, w których świadczenia przyznano 334 osobom. W porównaniu do 2019 roku skala korzystania przez mieszkańców Gminy z pomocy społecznej zmniejszyła się. Liczba osób, którym przyznano świadczenie spadła o 135, tj. o 28,8%; liczba rodzin – o 52, tj. o 24,1%, natomiast liczba osób w rodzinach – o 151, czyli o 29,8%.

Tabela 4. Osoby i rodziny korzystające z pomocy i wsparcia w Gminie Jonkowo w latach 2019-2021

Wyszczególnienie	2019	2020	2021
Liczba osób, którym przyznano świadczenie	469	403	334
Liczba rodzin	216	184	164
Liczba osób w rodzinach	507	427	356

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GOPS W JONKOWIE.

Zmniejszenie się liczby środowisk korzystających z pomocy społecznej było związane z jednej strony z korzystną koniunkturą gospodarczą, odnotowywaną w ostatnich latach w całym kraju i związanym z nią rozwojem przedsiębiorczości oraz powstawaniem nowych miejsc pracy. Sytuacja epidemiologiczna w 2020 i 2021 roku oraz związane z nią ograniczenia działalności wielu branż mogą wpływać na zmianę sytuacji społeczno-ekonomicznej wielu rodzin, co może w przyszłości przełożyć się na liczbę osób korzystających z pomocy społecznej.

Tabela 5. Główne powody korzystania z pomocy społecznej w Gminie Jonkowo w latach 2019-2021

Wyszczególnienie	2019		2020		2021	
	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach	Liczba rodzin	Liczba osób w rodzinach
Ubóstwo	157	356	121	259	106	208
Bezdomność	8	14	3	3	8	8
Potrzeba ochrony macierzyństwa	42	210	31	160	22	116
- w tym wielodzietność	32	179	24	138	17	100
Bezrobocie	121	319	93	248	94	226
Niepełnosprawność	164	387	56	108	49	91
Długotrwała lub ciężka choroba	101	227	100	238	116	246
Bezradność w sprawach opiekuńczo-wychowawczych i prowadzenia gospodarstwa domowego	4	17	5	18	5	21
- w tym rodziny niepełne	3	9	3	6	3	9
- w tym rodziny wielodzietne	1	8	2	12	3	16
Alkoholizm	3	6	2	4	0	0
Narkomania	0	0	0	0	0	0
Trudności w przystosowaniu do życia po zwolnieniu z zakładu karnego	2	2	4	4	3	3
Zdarzenie losowe	6	15	6	11	1	2

Sytuacja kryzysowa	1	5	0	0	0	0
--------------------	---	---	---	---	---	---

ŹRÓDŁO: OPRACOWANIE WŁASNE NA PODSTAWIE DANYCH GOPS W JONKOWIE.

Wśród najczęściej występujących powodów udzielania świadczeń mieszkańcom Gminy Jonkowo w 2021 roku należy wskazać następujące:

- 1) ubóstwo (106 rodzin; 208 osób w rodzinach),
- 2) długotrwała lub ciężka choroba (116 rodzin; 246 osób),
- 3) bezrobocie (94 rodziny; 226 osób),
- 4) niepełnosprawność (49 rodzin; 91 osób),
- 5) potrzeba ochrony macierzyństwa (22 rodziny; 116 osób), w tym potrzeba ochrony wielodzietności (17 rodzin; 100 osób).

2.3. Problem uzależnień w świetle danych i sprawozdań instytucji

W świetle danych Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Jonkowie alkoholizm, jako powód korzystania z pomocy społecznej przez mieszkańców, w 2021 roku nie wystąpił w ogóle, natomiast w poprzednich latach występował co najwyżej w kilku przypadkach. W 2020 roku dotyczył 2 rodzin, w których funkcjonowały 4 osoby, natomiast w 2019 roku były to 3 rodziny (6 osób). Należy również wskazać, że w całym analizowanym okresie nie odnotowano żadnej osoby korzystającej z pomocy z tytułu narkomanii.

Powyższe dane nie oznaczają jednak, że problem alkoholizmu oraz narkomanii w ogóle nie występuje wśród świadczeniobiorców. Praktyka pracowników instytucji pomocy społecznej wskazuje bowiem na to, że problemy te nierzadko występują pod tzw. wierzchołkiem góry lodowej, czyli problemami takimi jak np. bezrobocie, ubóstwo, niepełnosprawność czy długotrwała choroba.

Dane Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jonkowie wskazują na nieco większą skalę problemów mieszkańców gminy z nadużywaniem alkoholu. W 2020 roku GKRPA przeprowadziła rozmowy z 6 osobami uzależnionymi od alkoholu, w 2019 roku liczba tych osób była taka sama, natomiast w 2018 roku wynosiła 13 osób. W 2020 roku GKRPA nie podjęła wobec żadnej osoby czynności zmierzających do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu, jednak wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego wobec 11 osób. W 2019 roku podjęła oba wskazane działania wobec 11 osób, natomiast w 2018 roku było to odpowiednio 20 i 16 osób.

Tabela 6. Wybrane dane dotyczące działalności Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jonkowie w latach 2018-2020

Wyszczególnienie	2018	2019	2020
Liczba osób uzależnionych od alkoholu, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy	13	6	6
Liczba członków rodzin osób z problemem alkoholowym, z którymi GKRPA przeprowadziła rozmowy	13	3	1
Liczba osób, w stosunku do których GKRPA podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu	20	11	0
Liczba osób, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego	16	11	11

Spśród wniosków złożonych do sądu w 2020 roku w 5 przypadkach wydane zostało orzeczenie zobowiązujące do podjęcia leczenia w warunkach stacjonarnego zakładu leczniczego (szpital), w 1 przypadku zobowiązuje do podjęcia leczenia w warunkach niestacjonarnego zakładu leczniczego (przychodnia), natomiast 1 postępowanie umorzono.

2.4. Wyniki badań ankietowych

Uzupełnieniu wiedzy na temat problemu uzależnień w gminie służyły badania ankietowe przeprowadzone w okresie styczeń-luty 2022 roku na próbie 145 osób, w tym 60 dorosłych mieszkańców, 70 młodzieży uczącej się w szkołach gminnych, 10 sprzedawców napojów alkoholowych oraz 5 przedstawicieli lokalnych służb społecznych.

Przeprowadzone badania pozwalają wnioskować, że w Gminie Jonkowo istnieje zagrożenie uzależnieniami, zarówno od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych, jak i behawioralnymi. W przypadku alkoholu i papierosów wynika to w dużej mierze z ich dostępności oraz dość powszechnego występowania w codziennym życiu osób i rodzin. Z kolei narkotyki i dopalacze stanowią zagrożenie głównie z tego względu, że trudno przewidzieć kiedy i gdzie staną się dostępne, a także z uwagi na często dramatyczne i nagłe konsekwencje, zagrażające zdrowiu i życiu osób je zażywających.

Coraz większe znaczenie mają również uzależnienia behawioralne, w tym od internetu, mediów społecznościowych i gier na urządzeniach elektronicznych. Dotykają one głównie młodzieży, która dość intensywnie korzysta z nowych technologii, niejednokrotnie przenosząc do „sieci” swój świat i kontakty z rówieśnikami. Mogło to zostać nasilone w okresie epidemii, przede wszystkim przez brak bezpośrednich relacji ze znajomymi oraz zdalną naukę.

Główne wyniki badań wśród dorosłych mieszkańców są następujące:

- Większość respondentów uznała, że uzależnienie stanowi utratę kontroli nad własnym życiem, przy czym 48,3% *zdecydowanie*, natomiast 43,4% badanych wskazało odpowiedź *raczej tak*.
- W opinii badanych uzależnienie stanowi utratę kontroli nad własnym życiem, przy czym 48,3% uważa tak *zdecydowanie*, natomiast 43,4% badanych wskazało odpowiedź *raczej tak*.
- Większość badanych mieszkańców uznaje uzależnienie za wyraz braku silnej woli. Z takim twierdzeniem zgadza się 74,9% respondentów, przy czym 23,2% *zdecydowanie*, natomiast 51,7% – *raczej*.
- Respondenci, w znacznej większości, zgadzają się z twierdzeniem „Alkohol w piwie jest tak samo szkodliwy jak w innych napojach alkoholowych”. Odpowiedź *zdecydowanie tak* zaznaczyło w tym przypadku 43,4% badanych, natomiast 38,3% wskazało *raczej tak*.
- Znaczna większość ankietowanych (88,2%) uznała, że granica wiekowa, od której można spożywać alkohol, powinna być na poziomie 18 i więcej lat.
- Kontakt z narkotykami nigdy w życiu nie miało 80,7% badanych mieszkańców, podczas gdy kontaktu z papierosami nigdy nie miało 20,3% badanych, a na brak kontaktu z alkoholem wskazało 3,4% respondentów.
- Wiek, w którym respondenci mieli pierwszy kontakt z substancjami psychoaktywnymi, jest dość zróżnicowany, aczkolwiek charakterystyczne jest to, że

występuje on zawsze do 30 roku życia. W przypadku alkoholu największy odsetek badanych deklaruje wiek pierwszego kontaktu na 16-20 lat (44,1%), a w drugiej kolejności 15 lat i poniżej (30,5%). W przypadku papierosów respondenci najczęściej wskazywali również na przedział wiekowy 16-20 lat (45,8%), a następnie na wiek 15 lat i niższy (23,7%). Kontakt z narkotykami ma za sobą kilka badanych osób, przy czym występował on po raz pierwszy najczęściej pomiędzy 16 i 20 rokiem życia (12,3%).

- W ciągu 12 miesięcy przed badaniem alkohol spożywało 86,7% badanych osób, papierosy paliło 61,7%, natomiast narkotyki zażywało 6,7% respondentów. Alkohol wypijany był przez respondentów głównie okazjonalnie (53,3%), a codzienne spożywanie go deklaruje 5,0% ankietowanych mieszkańców.
- W ciągu 12 miesięcy przed badaniem papierosy codzienne paliło 40,0% ankietowanych, w drugiej kolejności 13,3% respondentów twierdzi, że paliło okazjonalnie. Zażywanie narkotyków przez badanych mieszkańców miało charakter głównie okazjonalny (3,3%), natomiast po jednej osobie wskazuje na zażywanie raz w miesiącu i kilka razy w miesiącu.
- Większość badanych nigdy w życiu nie grała w gry hazardowe, tj. takie, w których obstawia się pieniądze i można je wygrać. Wskazuje na to 50,9% ankietowanych. W ciągu ostatnich 12 miesięcy w gry hazardowe nie grało 66,1% badanych, natomiast w ostatnich 30 dniach 88,7%.
- Respondenci dostrzegają w swoim otoczeniu problem uzależnień od substancji psychoaktywnych. Większość ankietowanych (81,7%) zna osoby, które w ich opinii mogą być uzależnione od alkoholu.
- Spośród wskazanych uzależnień behawioralnych, w największym stopniu dostrzegane jest uzależnienie od internetu – 53,3% deklaruje, że zna osoby, które mogą być uzależnione. W drugiej kolejności należy wskazać uzależnienia od gier na urządzeniach elektronicznych, w przypadku których 45,8% twierdzi, że zna takie osoby, których może ono dotyczyć. W najmniejszym stopniu dostrzegany jest problem uzależnień od gier hazardowych – tu 81,0% badanych mieszkańców twierdzi, że nie znają nikogo takiego.

Główne wyniki badań wśród młodzieży zaprezentowano poniżej:

- W świetle przeprowadzonego badania, ponad połowa młodzieży (52,8%) nie zgadza się z twierdzeniem, że uzależnienie to nieuleczalna choroba, natomiast ku takiej opinii przychyliła się 27,2% ankietowanych.
- Według ankietowanych, uzależnienie stanowi natomiast utratę kontroli nad własnym życiem – twierdzi tak 65,7% młodzieży, podczas gdy nie zgadza się z tym 14,3%. Prawie 46% badanych uważa, że uzależnienie to wyraz braku silnej woli, natomiast odmienne zdanie ma 24,2%.
- Badana młodzież ma świadomość, że alkohol w piwie jest tak samo szkodliwy jak w innych napojach alkoholowych – z tym stwierdzeniem zgadza się 62,8% ankietowanych.
- Spośród piętnastu substancji poddanych ocenie, najbardziej niemożliwe wydaje się młodzieży zdobycie kokainy, na co wskazało 72,9% ankietowanych, a następnie ekstazy, cracku, heroiny, dopalaczy i metamfetaminy (po 70,0%). Jako bardzo łatwe lub dosyć łatwe do zdobycia oceniają najczęściej piwo (21,4%), papierosy (15,7%), leki uspokajające i nasenne (15,7%) oraz wino (14,3%).

- Młodzi ludzie wskazują na zróżnicowane przyczyny sięgania przez ich rówieśników po alkohol. W opinii ankietowanych najczęściej pomaga im bawić się na imprezie, pozwala zapomnieć o problemach, uatrakcyjnia imprezy i uroczystości, poprawia zły nastrój.
- Według badań 90,0% ankietowanych nie paliło nigdy papierosów, a w ciągu 30 dni przed badaniem nie paliło 95,7% respondentów.
- Alkohol kiedykolwiek w życiu piło 18,6% ankietowanych, w ostatnim roku było to 10,0%, natomiast w ciągu 30 dni poprzedzających badanie 4,3%.
- Do upicia się kiedykolwiek w życiu na tyle, aby zataczać się, bełkotać i nie pamiętać tego, co się stało, przyznaje się 4,3% badanych, tyle samo wskazuje na tego typu wydarzenie w ciągu ostatniego roku, natomiast 2,9% w ciągu ostatnich 30 dni.
- Spośród urządzeń elektronicznych, badani uczniowie najczęściej korzystają z telefonu – 81,5% robi to codziennie, oraz komputera – tu na codzienne użytkowanie wskazało 41,4%. W przypadku tabletu i konsoli odsetek odpowiedzi wskazujących na codzienne korzystanie z tych urządzeń był niższy i wynosił odpowiednio 10,0% i 15,7%.
- Wśród głównych powodów, z jakich młodzież korzysta z urządzeń elektronicznych w celach nie związanych z nauką, największy odsetek respondentów wskazał kontakty ze znajomymi, oglądanie filmów i seriali, słuchanie muzyki, wyszukiwanie informacji, korzystanie z portali społecznościowych oraz granie w gry.
- W ciągu 7 dni przed przeprowadzeniem badania z mediów społecznościowych zarówno w dni od poniedziałku do piątku, jak i w soboty i niedziele nie korzystało w ogóle 7,1% ankietowanych. W dzień powszedni młodzież najczęściej korzysta z mediów społecznościowych około 2-3 godzin (28,6%), a także około godziny (21,4%). W soboty i niedziele młodzież najczęściej korzysta z mediów społecznościowych również około 2-3 godzin (32,9%), a w dalszej kolejności około godziny (20,0%).
- Do grania w gry na urządzeniach elektronicznych w ciągu tygodnia przed badaniem przyznaje się 71,4% ankietowanych w odniesieniu do dni powszednich oraz 70,0% w odniesieniu do sobót i niedziel. Wyniki wykazują, że młodzież nieco dłużej gra w soboty i niedziele. W tych dniach 30,0% respondentów deklaruje granie przez około godzinę, a 22,9% wskazuje na czas około 2-3 godzin. W dni powszednie najwięcej osób gra około godziny (37,1%) oraz 2-3 godziny (12,9%).
- Kiedykolwiek w życiu w gry hazardowe grało 8,6% ankietowanych, w ciągu ostatnich 12 miesięcy było to 5,7% i tyle samo w ciągu ostatnich 30 dni.
- Ankietowani dostrzegają problem uzależnień od substancji psychoaktywnych w swoim środowisku. Spośród badanej młodzieży 17,1% zna osoby, które w ich opinii mogą być uzależnione od alkoholu.
- W przypadku uzależnień behawioralnych 47,1% ankietowanych deklaruje, że zna osoby, które mogą być uzależnione od mediów społecznościowych oraz od gier na urządzeniach elektronicznych. Najmniejszy odsetek ankietowanych (7,1%) zauważa problem uzależnień od hazardu.
- W świetle uzyskanych odpowiedzi 28,6% respondentów doświadczyło wyzywania w sieci; 20,0% zostało ośmieszonych, a po 11,4% doświadczyło zastraszania i szantażu.

- Spośród badanej młodzieży 8,6% przyznaje się do tego, że podszywało się w internecie pod inną osobę; 4,3% twierdzi, że pisało na forum przykre komentarze; 2,9% respondentów zamieściło w internecie zdjęcie innej osoby celem ośmieszenia jej, natomiast jedna osoba szantażowała kogoś za pomocą narzędzi elektronicznych, takich jak telefon czy internet.

3. Cele, kierunki i oczekiwane rezultaty działań

Część wdrożeniowa niniejszego Programu została usystematyzowana poprzez cele: główny i szczegółowe. W ramach każdego celu szczegółowego określono katalog niezbędnych działań, przy czym należy zaznaczyć, że nie ma on charakteru zamkniętego. Oznacza to, że jeżeli

w trakcie realizacji Programu pojawią się inne pomysły i projekty wpisujące się w jego cele, to również powinny zostać wzięte pod uwagę.

Cel główny Programu brzmi:

Zmniejszenie skali problemu uzależnień od alkoholu, substancji psychoaktywnych oraz uzależnień behawioralnych wśród mieszkańców Gminy Jonkowo, a także ograniczenie jego zdrowotnych i społecznych skutków

Cele szczegółowe Programu są następujące:

- 1) Profilaktyka zjawiska uzależnień od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, a także uzależnień behawioralnych.
- 2) Ograniczenie negatywnego wpływu ryzykownego i szkodliwego spożywania alkoholu oraz używania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, a także uzależnień behawioralnych na funkcjonowanie rodzin.
- 3) Ograniczanie szkód zdrowotnych wynikających ze spożywania alkoholu i używania narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych.
- 4) Zmniejszenie dostępności alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych dla mieszkańców.
- 5) Zwiększenie skuteczności działań osób, instytucji i organizacji zaangażowanych w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom.

Cel szczegółowy 1. Profilaktyka zjawiska uzależnień od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, a także uzależnień behawioralnych.	
1.	Realizacja programów profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży oraz osób dorosłych dotyczących uzależnień od substancji psychoaktywnych, obejmujących m.in. programy rekomendowane, zajęcia i warsztaty, spektakle profilaktyczne, profilaktykę poprzez sport.
2.	Realizacja programów profilaktycznych w zakresie alternatywnych form spędzania wolnego czasu przez dzieci, młodzież i całe rodziny, takich jak np. warsztaty rozwijające pasje i zainteresowania, zajęcia i wyjazdy edukacyjne, zajęcia sportowe, zorganizowane ferie i wypoczynek letni itp.

3.	Inicjowanie i realizacja środowiskowych programów profilaktycznych, skierowanych do dzieci i młodzieży, przede wszystkim skupione na długofalowym i systematycznym oddziaływaniu.
4.	Systematycznie diagnozowanie problemu uzależnień w gminie, służące określeniu skali i specyfiki zjawiska oraz zagrożenia różnego rodzaju uzależnieniami wśród mieszkańców, w szczególności wśród młodzieży.
5.	Promocja i edukacja zdrowotna, służąca upowszechnianiu zdrowego stylu życia, w tym życia bez nałogów, poprzez m.in. spotkania edukacyjne, warsztaty, dystrybucję broszur i ulotek, spoty informacyjne.
6.	Udział w ogólnopolskich kampaniach społecznych oraz organizacja kampanii lokalnych w zakresie negatywnych skutków spożywania alkoholu, palenia papierosów, zażywania narkotyków i dopalaczy, a także w zakresie uzależnień behawioralnych.

Cel szczegółowy 2.
Ograniczenie negatywnego wpływu ryzykownego i szkodliwego spożywania alkoholu oraz używania narkotyków i innych substancji psychoaktywnych na funkcjonowanie rodzin.

1.	Wczesna diagnoza środowisk rodzinnych pod kątem zagrożenia uzależnieniami, obejmująca interdyscyplinarne działania służące rozpoznaniu problemu oraz zaplanowaniu adekwatnych działań zaradczych.
2.	Zapewnienie wsparcia socjalnego oraz pracy terapeutycznej z dziećmi, osobami dorosłymi i całymi rodzinami zagrożonymi i doświadczającymi uzależnień.
3.	Udzielanie rodzinom, w których występują problemy alkoholowe oraz uzależnienia od innych substancji psychoaktywnych, poradnictwa prawnego, psychologicznego i wsparcia socjoterapeutycznego, w tym ochrony przed przemocą w rodzinie - poprzez działalność Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego w Jonkowie.
4.	Organizacja i dofinansowanie transportu oraz dożywiania dzieci i młodzieży z rodzin, w których występuje problem uzależnień, uczestniczących w pozalekcyjnych programach opiekuńczo-wychowawczych i socjoterapeutycznych.

Cel szczegółowy 3.
Ograniczanie szkód zdrowotnych wynikających ze spożywania alkoholu i używania narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych.

1.	Wspieranie tworzenia i funkcjonowania grup wsparcia i samopomocowych dla osób uzależnionych, współuzależnionych i ich rodzin.
2.	Zwiększenie dostępności placówek leczniczych dla osób uzależnionych od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.
3.	Wsparcie osób zagrożonych lub dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu przez GKRPA.

4.	Podejmowanie czynności z zakresu procedury dotyczącej wydawania postanowień o zastosowaniu wobec osoby uzależnionej od alkoholu obowiązku poddania się leczeniu w zakładzie leczenia odwykowego.
5.	Umożliwianie dostępu do programów pomocy rehabilitacyjnej i postrehabilitacyjnej dla osób uzależnionych, wykluczonych społecznie lub zagrożonych wykluczeniem, w tym działania zmierzające do integracji społecznej oraz aktywizacja zawodowa i społeczna w ramach Klubu Integracji Społecznej.
Cel szczegółowy 4. Zmniejszenie dostępności alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych dla mieszkańców.	
1.	Interwencje podejmowane przez służby porządkowe w stosunku do osób poniżej 18 roku życia oraz osób, których zachowanie wskazuje, że znajdują się w stanie nietrzeźwości, dokonujących zakupu napojów alkoholowych, a także osób zakłócających porządek publiczny – w sytuacjach, gdy może to mieć związek ze sprzedażą napojów alkoholowych.
2.	Prowadzenie kontroli przedsiębiorców korzystających z zezwoleń na sprzedaż detaliczną napojów alkoholowych.
3.	Lokalizowanie punktów sprzedaży i podawania napojów alkoholowych.
4.	Wdrożenie działań z zakresu odpowiedzialnej sprzedaży napojów alkoholowych, w tym np. prowadzenie badań typu „tajemniczy klient”, a także przeciwdziałanie sprzedaży alkoholu nieletnim.
5.	Podejmowanie interwencji w związku z naruszeniem przepisów dotyczących zakazu sprzedaży alkoholu nieletnim oraz zakazu promocji i reklamy napojów alkoholowych, a także występowanie przed sądem w charakterze oskarżyciela publicznego.
Cel szczegółowy 5. Zwiększenie skuteczności działań osób, instytucji i organizacji zaangażowanych w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom	
1.	Udział pracowników i innych osób zaangażowanych w działania z zakresu przeciwdziałania uzależnieniom w szkoleniach, kursach, warsztatach, seminariach, konferencjach i innych formach edukacji.
2.	Wspieranie kadry specjalistów zajmujących się uzależnieniami, w postaci m.in. superwizji i pomocy psychologicznej, a także innych form służących ich wzmocnieniu i przeciwdziałaniu wypaleniu zawodowemu.

3.	Współpraca finansowa i pozafinansowa z organizacjami pozarządowymi ukierunkowana na działania w obszarze uzależnień, polegająca m.in. na zlecaniu organizacjom zadań publicznych, udostępnianiu sal czy sprzętu biurowego, a także wzajemnej komunikacji i włączaniu przedstawicieli organizacji do zespołów opiniodawczych, doradczych i konsultacyjnych, których zakres działania dotyczy uzależnień.
4.	Wzmocnienie współpracy i komunikacji międzyinstytucjonalnej w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom, służącej szybkiej diagnozie oraz przeciwdziałaniu ich wystąpieniu, a także zmniejszaniu skali ich występowania.

Cele Programu będą realizowane na trzech poziomach wsparcia:

- indywidualnym – odnoszącym się bezpośrednio do mieszkańców Gminy Jonkowo dotkniętych problemem uzależnienia od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych (np. terapia, interwencja, profilaktyka wskazująca);
- grupowym – skierowanym do określonych grup, w tym szczególnie zagrożonych problemem uzależnień np. dzieci, młodzieży, rodzin dysfunkcyjnych (np. profilaktyka selektywna, socjoterapia);
- systemowym – obejmującym działania ukierunkowane na rodzinę i środowisko lokalne (np. profilaktyka uniwersalna, działania edukacyjne, aktywizujące usługi społeczne).

Realizacja celów i działań Programu odbywać się będzie w sposób ciągły, w okresie 2022-2025, dlatego odstąpiono od sporządzania szczegółowego harmonogramu.

Oczekiwane rezultaty podjętych działań to:

- 1) Zmniejszenie skali zagrożenia mieszkańców Gminy Jonkowo problemem uzależnienia od alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych, a także problemem uzależnień behawioralnych.
- 2) Zminimalizowanie ryzyka występowania problemów związanych z uzależnieniami, takich jak przemoc w rodzinach, trudności finansowe, przewlekłe choroby i inne.
- 3) Ograniczenie negatywnego wpływu nadużywania alkoholu i zażywania narkotyków oraz innych substancji psychoaktywnych przez członka rodziny na funkcjonowanie całego środowiska rodzinnego.
- 4) Ograniczanie szkód zdrowotnych, których powodem może być spożywanie alkoholu bądź używanie narkotyków i innych substancji psychoaktywnych.
- 5) Zmniejszenie dostępności alkoholu, narkotyków i innych substancji psychoaktywnych dla mieszkańców, w tym dla dzieci i młodzieży.
- 6) Wzmocnienie potencjału osób, instytucji i organizacji pozarządowych zaangażowanych w działania w zakresie przeciwdziałania uzależnieniom.
- 7) Rozwój współpracy lokalnych podmiotów na rzecz przeciwdziałania uzależnieniom wśród mieszkańców Gminy Jonkowo.

4. Adresaci i realizatorzy Programu

Gminny Program Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025 skierowany jest do wszystkich mieszkańców Gminy Jonkowo, w tym do grup szczególnego ryzyka (m.in. dzieci, młodzież oraz członkowie rodzin dysfunkcyjnych), a także do osób uzależnionych, współuzależnionych i innych, na które problem uzależnień wywiera bezpośredni wpływ. Ponadto część działań odnosi się do przedstawicieli służb społecznych i organizacji pozarządowych zaangażowanych w pracę w obszarze przeciwdziałania uzależnieniom od alkoholu i innych substancji psychoaktywnych.

Głównymi realizatorami Programu będą w szczególności jednostki i podmioty gminne, tj.:

- ⇒ Urząd Gminy w Jonkowie,
- ⇒ Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jonkowie,
- ⇒ Punkt Informacyjno-Konsultacyjny (w strukturze GOPS),
- ⇒ Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych w Jonkowie,
- ⇒ Zespół Interdyscyplinarny ds. Przeciwdziałania Przemocy w Rodzinie,
- ⇒ Posterunek Policji w Jonkowie,
- ⇒ Ośrodek Zdrowia w Jonkowie,
- ⇒ Szkoły Podstawowe w Jonkowie, Nowym Kawkowie i Wrzesinie.

Jako realizatorzy bądź partnerzy przedsięwzięć mogą również wystąpić jednostki powiatowe i inne podmioty, których działalność obejmuje szeroko rozumiane wspieranie rodziny oraz przeciwdziałanie uzależnieniom, tj. Powiatowe Centrum Pomocy Rodzinie w Olsztynie, Powiatowa Poradnia Psychologiczno-Pedagogiczna w Olsztynie, organizacje pozarządowe, organizacje kościelne oraz grupy nieformalne.

5. Monitoring Programu

Monitoring *Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych oraz Przeciwdziałania Narkomanii na lata 2022-2025* będzie prowadzony na bieżąco pod kątem realizacji zaplanowanych w nim działań (monitoring rzeczowy) oraz ich zgodności z preliminarzem wydatków (monitoring finansowy). Na zakończenie realizacji Programu powinna zostać przeprowadzona analiza, w jakim stopniu zostały osiągnięte zakładane rezultaty jego realizacji.

Monitoring będzie prowadzony corocznie przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej w Jonkowie na podstawie danych i informacji, zarówno będących w jego posiadaniu, jak również pozyskanych od poszczególnych podmiotów zaangażowanych we wdrażanie Programu. Powinny to być dane roczne. Weryfikacji będą podlegać wskazane w poniższej tabeli wskaźniki Programu.

Katalog wskaźników ujęty w tabeli obejmuje w dużej mierze wskaźniki przekrojowe, których analiza ma na celu scharakteryzowanie ogólnej sytuacji. Ma on charakter otwarty, co oznacza, że można go uzupełniać o dodatkowe wskaźniki, jeśli zajdzie taka potrzeba.

Wskaźniki monitoringu

Lp.	Nazwa wskaźnika
1.	Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia poza miejscem sprzedaży, w tym: - liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18%
2.	Liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych przeznaczonych do spożycia w miejscu sprzedaży, w tym: - liczba punktów sprzedaży napojów alkoholowych o zawartości alkoholu powyżej 18%
3.	Liczba wydanych zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych: - do spożycia poza miejscem sprzedaży - do spożycia w miejscu sprzedaży
4.	Liczba jednorazowych zezwoleń na sprzedaż alkoholu
5.	Liczba osób, rodzin i osób w rodzinach korzystających z pomocy społecznej z tytułu: - alkoholizmu - narkomanii
6.	Liczba osób, wobec których GKRPA podjęła czynności zmierzające do orzeczenia o zastosowaniu obowiązku poddania się leczeniu w placówce leczenia uzależnienia od alkoholu.
7.	Liczba osób, wobec których GKRPA wystąpiła do sądu z wnioskiem o zobowiązanie do podjęcia leczenia odwykowego
8.	Liczba osób korzystających z porad w ramach Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego.
9.	Liczba zrealizowanych programów profilaktycznych w szkołach.

W świetle art. 4¹ ust. 2b ustawy o wychowaniu w trzeźwości i przeciwdziałaniu alkoholizmowi wójt sporządza raport z wykonania w danym roku gminnego programu profilaktyki

i rozwiązywania problemów alkoholowych oraz przeciwdziałania narkomanii i efektów jego realizacji, który przedkłada radzie gminy w terminie do dnia 30 czerwca roku następującego po roku, którego dotyczy raport.

6. Finansowanie Programu

Głównym źródłem finansowania zadań Programu są środki z budżetu Gminy Jonkowo pochodzące z opłat za korzystanie z zezwoleń na sprzedaż napojów alkoholowych. Zasady ich finansowania określa corocznie preliminarz wydatków. „*Preliminarz wydatków na realizację zadań i wielkość środków finansowych na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii na rok 2022*”, stanowi Załącznik nr 1 do niniejszego Programu, natomiast na każdy kolejny rok jego realizacji będzie przyjmowany Uchwałą Rady Gminy.

W preliminarzu ujęto również koszty utrzymania Gminnej Komisji Rozwiązywania Problemów Alkoholowych, w tym m.in. związane z wynagrodzeniem jej członków. Otrzymują je za udział w pracach Komisji za każdy miesiąc, w którym odbyło się przynajmniej jedno posiedzenie. Wynagrodzenie to wynosi dla poszczególnych członków:

- Przewodniczący Komisji – 400,00 zł
- Sekretarz – 300,00 zł
- Członek – 250,00 zł

Podstawą wypłaty powyższych wynagrodzeń są listy obecności z posiedzeń Komisji.

Należy zaznaczyć, że wskazane wyżej źródło finansowania działań zaplanowanych w ramach Programu nie jest jedynym. Działania mogą być realizowane również ze środków własnych realizatorów poszczególnych zadań, dotacji z budżetu państwa oraz samorządu województwa i powiatu, a także innych dostępnych dla poszczególnych realizatorów źródeł.

Załącznik 1.

Preliminarz wydatków na realizację zadań i wielkość środków finansowych na realizację Gminnego Programu Profilaktyki i Rozwiązywania Problemów Alkoholowych i Narkomanii na rok 2022

Lp.	Treść zadania	Sposób i miejsce realizacji	Środki finansowe	Uwagi
1.	Prowadzenie i doposażenie Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego	Prowadzenie indywidualnych konsultacji prawnych, pomocy psychologicznej i socjoterapeutycznej	- 60.720,00 zł	Wynagrodzenia finansowane ze środków na przeciwdziałanie przemocy
		Prowadzenie zajęć socjoterapeutycznych dla dzieci i młodzieży	- 34.126,68 zł	0,5 etatu finansowane po ½ ze środków GKRPA i środków na przeciwdziałanie przemocy
		Szkolenia	-500,00 zł	Finansowane ze środków na przeciwdziałanie przemocy
		Zakup materiałów (profilaktycznych, promocyjnych, biurowych, nagród) do Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego	- 11.000,00 zł	Kwota 1000 zł pochodzi ze środków na przeciwdziałanie przemocy. Kwota 10.000 zł pochodzi ze środków GKRPA
		Koszty podróży służbowych (w tym na pokrycie kosztów realizacji zajęć socjoterapeutycznych poza siedzibą Punktu Informacyjno-Konsultacyjnego)	- 6.000,00 zł	Finansowane po ½ ze środków GKRPA i środków na przeciwdziałanie przemocy
		- pracownik gospodarczy umowa zlecenie 12 m-cy , - koszy bieżące utrzymania świetlicy (woda, energia, , Internet ,śmieci, usługi poczty)	- 12.000,00 zł - 12.000,00 zł	Finansowanie po ½ ze środków GKRPA i środków na przeciwdziałanie przemocy
		Zakup artykułów żywnościowych	- 3.400,00 zł	Finansowanie po ½ ze środków GKRPA i środków na przeciwdziałanie przemocy
2.	Zespół Interdyscyplinarny	Wynagrodzenie przewodniczącego ZI	- 6.000,00 zł	Finansowane ze środków na przeciwdziałanie przemocy
		Zakup materiałów	- 1.000,00 zł	Finansowane ze środków na przeciwdziałanie przemocy

3.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych	<ul style="list-style-type: none"> - wynagrodzenia Komisji za udział w posiedzeniach (zlec.) - obsługa GKRPA i koordynacja realizacji działań profilaktycznych - szkolenia 	<ul style="list-style-type: none"> - 14.400,00 zł - 6.000,00 zł - 800,00 zł 	Finansowanie ze środków GKRPA
4.	Pozostałe wydatki	<ul style="list-style-type: none"> - pochodne od wynagrodzeń i umów zleceń - odpis na ZFŚS - wpłaty PPK - zakup usług zdrowia <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <ul style="list-style-type: none"> - opinie biegłych - opłaty sądowe 	<ul style="list-style-type: none"> - 10.766,00 zł - 775,13 zł - 446,00 zł - 450,00 zł <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <ul style="list-style-type: none"> - 6.500,00 zł - 2.000,00 zł 	<p>Wydatki finansowane proporcjonalnie ze środków na realizację na przeciwdziałanie przemocy i GKRPA</p> <hr style="border-top: 1px dashed black;"/> <p>Finansowanie ze środków GKRPA</p>
5.	Realizacja programów profilaktycznych	<ul style="list-style-type: none"> - wydatki dotyczą realizacji programów profilaktycznych w Szkołach na terenie Gminy, udział dzieci w turnusach profilaktycznych, realizacji w porozumieniu z organizacjami pozarządowymi oraz szkołami działań profilaktycznych skierowanych do dzieci, młodzieży i dorosłych oraz innych działań profilaktycznych skierowanych do mieszkańców gminy Jonkowo oraz działań profilaktycznych realizowanych przez GKRPA. - przeprowadzenie diagnozy problemu uzależnień w Gminie 	<ul style="list-style-type: none"> - ok. 19.000,00 zł - ok. 3.000,00 zł 	<p>Podział środków nastąpi na podstawie bieżąco spływających wniosków składanych przez Szkoły, organizacje pozarządowe, Punkt Informacyjno-Konsultacyjny oraz działań zaplanowanych profilaktycznych zaplanowanych przez GKRPA.</p> <p>Z tego kwota 10.000,00 zł może stanowić jednocześnie wkład gminy do programów składanych w porozumieniu z organizacjami pozarządowymi o dodatkowe środki Finansowanie ze środków GKRPA</p>
6.	Realizacja programów profilaktycznych nt narkomanii	wydatki dotyczą realizacji programów profilaktycznych w Szkołach na terenie Gminy, udział dzieci w turnusach profilaktycznych, realizacji w porozumieniu z organizacjami pozarządowymi oraz szkołami działań profilaktycznych skierowanych do	- ok. 3.000,00 zł	Podział środków nastąpi na podstawie bieżąco spływających wniosków składanych przez Szkoły, organizacje pozarządowe, Punkt Informacyjno-

		<p>dzieci, młodzieży i dorosłych oraz innych działań profilaktycznych skierowanych do mieszkańców gminy Jonkowo raz działań profilaktycznych realizowanych przez GKRPA.</p>	<p>Konsultacyjny oraz działań profilaktycznych realizowanych przez GKRPA.. Środki pochodzą z przeciwdziałania narkomanii – z tego kwota 2.000,00 zł może stanowić jednocześnie wkład gminy do programów składanych w porozumieniu z organizacjami pozarządowymi. o dodatkowe środki.</p> <p>Finansowanie ze środków na przeciwdziałanie narkomanii</p>
--	--	---	---